Czy zmniejszenie liczby miejsc w szkolnym schronisku młodzieżowym to przekształcenie? Odpowiada WSA

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: sobota, 08, maj 2021 01:32
Katarzyna Liszka-Michałka
Odsłony: 589

Przed tytułowym pytaniem został postawiony Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 10 lutego 2021 r., II SA/Rz 1347/20.

Kwestie przekształcenia szkoły publicznej, reguluje art. 89 ustawy - Prawo oświatowe, dotyczący likwidacji szkoły, który na podstawie art. 89 ust. 8 ma odpowiednie zastosowanie do przekształcenia szkoły publicznej lub placówki. Przepisy Prawa oświatowego nie wprowadzają definicji legalnej przekształcenia. Również w orzecznictwie, jak i doktrynie prawa brak jest jednolitej definicji, co należy rozumieć przez przekształcenie placówki oświatowej. Przepisy ustawy - Prawo oświatowe, w tym zakresie odpowiadają treści uchylonego wraz z wejściem w życie tej ustawy art. 59 ustawy o systemie oświaty, która także nie wprowadzała takiej definicji.

Na tle poprzednio obowiązującego przepisu ustawy o systemie oświaty w orzecznictwie NSA spotkać można pogląd, zgodnie z którym zmiana dowolnego z elementów aktu założycielskiego szkoły jest przekształceniem tej szkoły, o którym mowa w art. 59 ust. 6 u.s.o. Literalnie "przekształcenie" to "zmiana czegoś", a w tym przypadku dochodzi właśnie do zmiany elementów konstytutywnych dla bytu prawnego szkoły, tj. aktu założycielskiego (wyrok NSA z 18 marca 2014 r. I OSK 3045/13).

W wyroku z dnia 12 czerwca 2019 r., sygn. akt I OSK 1450/18, wydanym już pod rządzami aktualnie obowiązującej ustawy - Prawo oświatowe, Naczelny Sąd Administracyjny nie zgodził się z tym stanowiskiem uznając za zbyt daleko idące stwierdzenia wyrażone w pojedynczych wyrokach, wydanych w odmiennych stanach faktycznych, jak i prawnych, że każda zmiana w strukturze organizacyjnej placówki wymaga zachowania warunków określonych w art. 88 i 89 Prawa oświatowego.

NSA zwrócił bowiem uwagę na to, że przepisy przewidują obowiązek odpowiedniego zastosowania do przekształcenia rygorów przewidzianych dla likwidacji placówki, w tym co najmniej na 6 miesięcy przed planowaną zmianą zawiadomienia wszystkich rodziców dzieci - wychowanków placówki oraz zawiadomienia kuratora oświaty. W związku z tym należy przyjąć, że chodzi tu o tego rodzaju zmiany w strukturze placówki, które ze swojej istoty ograniczają jej funkcjonowanie w sposób zbliżony do likwidacji, co wiąże się z koniecznością zagwarantowania istnienia procedur, które mają na celu ochronę praw rodziców oraz dzieci realizujących obowiązek szkolny lub wychowania przedszkolnego. Na tle rozpoznawanej sprawy NSA stwierdził, że utworzenie dodatkowych oddziałów przedszkolnych w strukturze przedszkola, bez ingerencji w pozostałe dotychczas funkcjonujące oddziały, stanowi sytuację odwrotną, tzn. zmierza do zapewnienia możliwości jak najpełniejszej realizacji prawa do wychowania przedszkolnego dzieci wszystkim zainteresowanym. W związku z tym w takim przypadku stosowanie procedury przewidzianej dla likwidacji placówki oświatowej stoi w sprzeczności z ratio legis powołanych przepisów, która nie przewiduje konieczności przeprowadzenia tej procedury dla tworzenia nowych oddziałów przedszkolnych. Zlokalizowanie nowego oddziału przedszkolnego nie prowadzi w swej istocie do przekształcenia przedszkola, które poza nowym oddziałem działa w dotychczasowej formie. Ratio legis całego art. 89, co podkreślił NSA jest bowiem wyważenie interesów różnych uczestników stosunków prawnooświatowych: organów prowadzących z jednej strony i użytkowników szkół i placówek z drugiej strony. Podkreślił jednocześnie, że interes mieszkańców lokalnych wspólnot samorządowych mógłby być zagrożony w szczególności wówczas, gdyby wskutek zmian organizacyjnych zostali oni pozbawieni możliwości korzystania z usług publicznych szkół i placówek w takim zakresie, jaki im do tej pory przysługiwał. (...) Przekształceniem w rozumieniu przepisu będzie likwidacja oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej prowadzonej przez j.s.t. Sytuacja odwrotna - utworzenia oddziałów w szkole - będzie natomiast kwalifikowana odmiennie.

Phoca PDF

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport
Opublikowano: sobota, 08, maj 2021 01:32
Katarzyna Liszka-Michałka
Odsłony: 589

Z kolei w wyroku NSA z dnia 18 marca 2014 r., I OSK 3045/13 Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił na czym polega odpowiednie stosowanie art. 59 ust. 1-5 i art. 58 ustawy - Prawo oświatowe przy przekształcaniu szkoły. Należy, jak wyjaśnił NSA podstawić we wskazanych przepisach w miejsce "likwidacji" wyrażenie "przekształcenie", a następnie zweryfikować czy tak utworzona norma zachowuje sens i może mieć zastosowanie, a zatem dokonując odpowiednich zmian, tak aby zachować treść odnosząca się tak do procesu likwidacji szkoły, jak i jej przekształcenia.

Mając na uwadze dość radykalne podejście Naczelnego Sądu Administracyjnego do definiowania przekształcenia, jako jakiejkolwiek formy ingerencji w akt założycielski szkoły publicznej lub placówki i jednocześnie liberalizujące podejście ostatnio powołanego wyroku NSA z powołaniem na ratio legis przepisu art. 89 ustawy - Prawo oświatowe, wskazującym na brak przekształcenia w sytuacji tworzenia nowych oddziałów, w odróżnieniu od ich likwidacji, Wojewódzki Sąd Administracyjny w powołanej na wstępie sprawie doszedł do przekonania, że w sytuacji ograniczenia miejsc dotychczas prowadzonej działalności przez Szkolne Schronisko Młodzieżowe mamy do czynienia z przekształceniem placówki, które będzie wymagało dla swojej legalności przeprowadzenia procedury informowania.

Jak wskazał WSA zgoła inaczej wygląda bowiem sytuacja przedstawiona w analizowanym wyroku NSA aniżeli w rozpatrywanej przez WSA sprawie. W sytuacji ocenianej przez NSA doszło do tworzenia nowych oddziałów, podczas gdy w sprawie rozpatrywanej przez WSA mamy do czynienia ze zmniejszeniem liczby miejsc noclegowych poprzez wyeliminowanie jednego z budynków, w którym Schronisko prowadziło dotychczas swoją działalność.

Źródło: CBOSA *orzeczenie prawomocne*

Phoca PDF